

Millî Eğitim Bakanlığı Bünyesinde Görev Yapan Öğretmenlerin Sportif Boş Zaman İlgeniminin Değerlendirilmesi

Çetin TAN¹, Muhammed PERİHAN², Cengiz ARSLAN³

¹Fırat Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Elâzığ, Türkiye

²Fırat Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Elâzığ, Türkiye

³Fırat Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Elâzığ, Türkiye

Araştırma Makalesi/Research Article

DOI:

Gönderi Tarihi/ Received:
28.10.2025

Kabul Tarih/ Accepted:
29.11.2025

Online Yayın Tarihi/ Published:
12.12.2025

ÖZET

Bu araştırma Malatya ilinde, milli eğitim bakanlığında görevli öğretmenlerin sportif boş zaman etkinliklerine ilgilenim düzeylerini belirlemek amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda belirli alt problemlere cevap aranmıştır. Araştırmaya 192 öğretmen gönüllü olarak katılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak “Serbest zaman ilgilenim Ölçeği” kullanılmıştır. Analiz sonucunda veriler normal dağılım göstermiş, veri analizinde bağımsız örneklem t testi, tek yönlü varyans analizi (anova) ve pearson korelasyon analizi gibi parametrik testler kullanılmıştır. Veri setinin analizleri SPSS istatistik programı ile yapılmış, anlamlılık düzeyi ($p<0,05$) düzeyinde alınmıştır. Araştırmada öğretmenlerin yaş ve spor yapma süresi değişkenlerine göre anlamlı farklılık görülmüştür, yine cinsiyete göre erkek öğretmenler lehine anlamlı farklılık göstermiştir. Mesleki kıdem değişkeni öğretmenlerin sportif boş zaman etkinliklerine ilgilenim düzeylerini etkilediği görülmüştür, sahip olunan çocuk sayısı değişkenine göre anlamlı farklılığın çocuğu olmayan öğretmenler ile 3 çocuğu olan öğretmenler arasında olduğu belirlenmiştir. Sonuç olarak; öğretmenlerin sportif boş zaman ilgileniminde anlamlı farklılıklar tespit edilmiş bu durum öğretmenlerin boş zamanlarında spor yapma düzeyinin farklı değişkenlere bağlı olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen, Spor, Boş Zaman

Evaluation Of The Sports And Leisure Interest Of Teachers Working In The Ministry Of National Education

ABSTRACT

This study aims to determine the interest levels of teachers working in the Ministry of National Education in Malatya province in sports and leisure activities. For this purpose, answers were sought for certain sub-problems. 192 teachers participated in the study voluntarily. The “Leisure Interest Scale” was used as the data collection tool in the study. As a result of the analysis, the data showed a normal distribution, and parametric tests such as independent samples t test, one-way analysis of variance (anova) and Pearson correlation analysis were used in the data analysis. The analyses of the data set were made with the SPSS statistical program, and the significance level was taken at ($p<0.05$). In the study, a significant difference was observed according to the variables of teachers' age and duration of doing sports, and again, a significant difference was shown in favor of male teachers according to gender. It was observed that the professional seniority variable affected the interest levels of teachers in sports and it was determined that the significant difference was between teachers with no children and teachers with 3 children according to the variable of the number of children. As a result; significant differences were found in teachers' sports leisure time interest, which shows that the level of sports participation of teachers in their free time depends on different variables.

Keywords: Teacher, Sports, Leisure

Sorumlu Yazar/ Corresponded Author: Çetin TAN ctan@firat.edu.tr

GİRİŞ/ INTRODUCTION

Zaman anlayışı soyut bir olgu olarak farklı tanımlarla bugüne kadar ulaşmıştır. Her bir bilim dalı ile düşünür ve bilim insanı zamanı farklı bakış açılarıyla ele almış ve kavramsallaştırmak amacıyla çalışmıştır.

Spor; kişinin yaşadığı çevrenin etkisiyle elde ettiği beceri ve yetenekler, çeşitli kurallar çerçevesinde, bazen yalnız bazen başkalarıyla etkileşim halinde, boş zamanlarını değerlendirerek ya da tüm zamanını bu uğraşa adanarak bilinçli ve profesyonel bir şekilde geliştirilmektedir. Bu süreç hem dayanışma hem rekabet hem de kültürel anlamda zengin bir kavramı ifade eder (İnal, 2003). Son yıllarda spor, insan hayatının kaliteli, sağlıklı ve dengeli bir şekilde sürdürülmesi için önemli bir unsura dönüşmüştür (Ekmekçi vd., 2013).

Genel olarak, toplumun serbest zaman konusundaki yaklaşımı, bu kavramın ne anlama geldiğini ve bireysel yaşam kalitesine nasıl katkı sağladığını düşünmek yerine, yalnızca serbest zaman yaratmaya odaklanmıştır. Serbest zamanın önemini kavrayan birey, bu zaman dilimlerinin yaşam kalitesine olan etkisini de fark edecektir. Aksi takdirde, serbest zamanı olmayan bir yaşam süren birey, anormal ve dengesiz bir yaşam sürüyormuş gibi algılanmaktadır (Schalock, 1997). Bireyin kendi yaşantısında serbest zaman ciddi öneme sahiptir. Esas olarak McKay (2012), Serbest zamanı, bireysel değerlendirmelere dayanarak gerçek işten koparılmış bir zaman dilimi olarak tanımlayabiliriz. Bu zaman, serbest zaman etkinlikleri için ayrılmıştır. Schalock (1997), serbest zaman, kişinin kendisini daha net anlamasına yardımcı olan ve hayatında keyif, doyum, mutluluk ve zevk sağlayabilecek bir bakış açısı sunabilir. Eğer serbest zaman, faydalı etkinliklerle değerlendirilir ve genel bireysel refah üzerinde olumlu bir etki yaratırsa, bu durumda serbest zamanın sağladığı avantajlarından yararlanmak mümkündür.

Serbest zaman etkinlikleri, seçim özgürlüğünü, yaratıcılığı, doyumunu, eğlenceyi, keyfi ve mutluluğu bir araya getirerek insan yaşamının özel bir alanını oluşturmaktadır. Bu tür etkinlikler, zihinsel, sosyal, sanatsal ve ruhsal yönlerin yanı sıra, temelde fiziki özellikler taşıyan çeşitli aktiviteleri de kapsar (Sivan & Ruskin, 2000).

Serbest zaman faaliyetleri, kişilerin boş zamanlarını değerlendirmeleri amacıyla, herhangi bir maddi kazanç hedefi gütmeyen gerçekleştirilen etkinliklerdir. Bu etkinlikler, içeriğine, konumuna ve uygulama şekline göre farklılık gösterebilir. İnsanlar, kendi yapılarına,

Atıf/ Cited in: Tan,Ç., Perihan, M., &Arslan C. (2025). Lise öğrencilerinin spora yönelik tutumları ile iyimserlik ve kötümserlik kişilik düzeyleri arasındaki ilişki: İstanbul ili örneği. *Beden Eğitimi Spor Sağlık ve Efor Dergisi*,4(4),66-77

özelliklerine, imkan ve yeteneklerine bağlı olarak bu faaliyetlere dahil olmayı seçmektedirler (Şen & Sarıkaya, 2015).

Bu literatür bilgileri ile son zamanlarda artan hareketsiz yaşam biçiminin yaygınlaşması da göz önüne alınarak ve serbest zaman süreçlerinin hangi yönde değerlendirildiğini araştırmak amaçlanmıştır. Bu bağlamda milli eğitim bakanlıklarında görevli öğretmenlerin sportif boş zaman etkinliklerine ilgilenim düzeylerini belirlemek amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda belirli alt problemlere cevap aranmıştır.

YÖNTEM/METHOD

Araştırmanın modeli

Bu çalışma nicel araştırma yöntemine dayalı ve sonuçlar betimseldir. Genel tarama modeli çerçevesinde ilişkisel tarama modeli kullanılarak oluşturulan çalışmamızda basit tesadüfi örnekleme yöntemiyle veriler toplanmış ve bu süreç anket yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Tarama modelleri, mevcut olayların geçmişteki olaylar ve koşullarla olan ilişkilerini göz önünde bulundurarak, durumlar arasındaki etkileşimleri açıklayan araştırma yöntemleridir (Kaptan, 1999).

Çalışma Grubu

Araştırmanın kapsamını, 2023-2024 eğitim-öğretim yılı boyunca Malatya İl Milli Eğitim Müdürlüğü bünyesindeki ilköğretim ve ortaöğretim okullarında görev yapan öğretmenler oluşturmuştur. Çalışmanın örneklemini ise farklı okullarda görev yapan öğretmenlerden değerlendirilmeye alınamayacak şekilde dolduranlar hariç 142 erkek öğretmen ve 50 kadın öğretmen oluşturmaktadır. Veri toplama 01.09.2023-01.04.2024 tarihlerinde gerçekleştirilmiştir..

Çalışmada Malatya il ve ilçelerinde görev yapan öğretmenlerin sportif boş zaman etkinliklerine ilgilenim düzeyleri; yaş, cinsiyet, spor yapma süresi, mesleki kıdem ve çocuk sayısı değişkenlerine göre incelenmiştir. Anket verileri, Google Forms kullanılarak çevrimiçi olarak toplanmıştır.

Veri Toplama Araçları

Çalışmada veri toplamı aracı olarak Serbest Zaman İlgilenim Ölçeği kullanılmıştır.

Ölçek

Serbest zaman ilgilenin Ölçeği Kyle vd. (2007) tarafından serbest zamana kalıcı katılım niyetiyle geliştirilmiş ve Türkçe uyarlaması Gürbüz vd. (2015) tarafından yapılmıştır. Serbest

Atıf/ Cited in: Tan,Ç., Perihan, M., &Arslan C. (2025). Lise öğrencilerinin spora yönelik tutumları ile iyimserlik ve kötümserlik kişilik düzeyleri arasındaki ilişki: İstanbul ili örneği. *Beden Eğitimi Spor Sağlık ve Efor Dergisi*,4(4),66-77

Zaman İlgilenim Ölçeği, 5’li likert tipinde derecelendirilmiş ve (1) kesinlikle katılıyorum’dan, (5) kesinlikle katılmıyorum’a doğru cevaplandırılmaktadır. Ölçeğin Cronbach Alpha katsayısı 0.89 olarak hesaplanmıştır (Gürbüz vd., 2015).

Verilerin Analizi

Elde edilen veriler SPSS programı ile analizi gerçekleştirilmiştir. Analiz sonucunda çarpıklık ve basıklık değerlerinin normal dağılım göstermiş ve veri analizinde bağımsız örneklem t testi, tek yönlü varyans analizi (anova) ve pearson korelasyon analizi gibi parametrik testler kullanılmıştır. SPSS istatistik programı ile yapılan Veri analizlerinin, anlamlılık düzeyi $p<0,05$ düzeyinde alınmıştır.

BULGULAR

Tablo 1. Örnekleme de yer alan öğretmenlerinin demografik bilgilerine ait betimsel istatistik veriler

Demografik Değişkenler	n	%	
Yaş	20-30	15	7,8
	31-40	98	51,0
	41-50	66	34,4
	51 ve üzeri	13	6,8
Cinsiyet	Kadın	50	26,0
	Erkek	142	74,0
Spor Yapma Süresi	1-5	94	49,0
	6-10	21	10,9
	11-15	27	14,1
	16 ve üzeri	50	26,0
Mesleki Kıdem	1-5	19	9,9
	6-10	40	20,8
	11-20	87	45,3
	21 ve üstü	46	24,0
Çocuk Sayısı	Yok	50	26,0
	1	30	15,6
	2	78	40,6
	3	34	17,7

Tablo 1 incelendiğinde, öğretmenlerin büyük bir kısmı, 31-40 yaş aralığında (%51; n=98) yer almaktadır. Bunu, 41-50 yaş aralığı (%34,4; n= 66) takip etmektedir. 20-30 yaş aralığındaki genç öğretmenler %7,8 (n=15), 51 yaş ve üzeri öğretmenler ise %6,8 (n=13) oranındadır. Ayrıca Tablo 1 incelendiğinde öğretmenlerin %74'ü (n=142) erkek, %26'sı (n=50) ise kadındır.

Tablo 1 incelendiğinde, öğretmenlerin %49'u (n=94) 1-5 yıl süreyle spor yaptıklarını belirtmiştir. Bunu, 16 yıl ve üzeri spor yapanlar (%26,0; n=50) takip etmektedir. 6-10 yıl spor yapanların oranı %10,9 (n=21), 11-15 yıl spor yapanların oranı ise %14,1 (n=27) olarak tespit edilmiştir. Bunun yanında katılımcı öğretmenlerin %45,3'ü (n=87) 11-20 yıl arasında mesleki kıdeme sahiptir. 6-10 yıl mesleki kıdeme sahip olanlar %20,8 (n=40), 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip olanlar %24,0 (n=46) ve 1-5 yıl kıdeme sahip olanlar %9,9 (n=19) olarak tespit edilmiştir. Son olarak katılımcı öğretmenlerin %40,6'sı (n=78), iki çocuğa sahiptir. Çocuğu olmayanlar %26,0 (n=50), bir çocuğu olanlar %15,6 (n=30) ve üç çocuğu olanlar %17,7 (n=34) olarak belirtilmiştir.

Yaş Değişkenine Ait Bulgular

Araştırmanın “Öğretmenlerin sportif boş zaman etkinliklerine ilgilenim düzeyleri yaş değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı farklılık göstermekte midir?” alt problemine ait bulgular Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Yaşa göre Anova sonuçları

Boyutlar	Yaş	n	\bar{X}	SS	F	p
Genel	1. 20-30	15	3,56	1,021	3,478	,01
	2. 31-40	98	3,21	,892		
	3. 41-50	66	2,84	1,039		
	4. 51 ve üzeri	13	2,85	1,032		
	Toplam	192	3,09	,983		

Tablo 2 incelendiğinde, öğretmenlerin sportif boş zaman etkinliklerine ilgilenim düzeyleri arasında yaşa göre anlamlı farklılığın olduğu anlaşılmaktadır (F= 3,478; p= ,01; p<,05). Belirlenen bu durum öğretmenlerin sportif boş zaman etkinliklerine ilgilenim düzeylerinin yaşlarına göre farklılaştığını ortaya koymaktadır. Elde edilen sonuçlara göre yaş

Atıf/ Cited in: Tan,Ç., Perihan, M., &Arslan C. (2025). Lise öğrencilerinin spora yönelik tutumları ile iyimserlik ve kötümserlik kişilik düzeyleri arasındaki ilişki: İstanbul ili örneği. *Beden Eğitimi Spor Sağlık ve Efor Dergisi*,4(4),66-77

değişkeni öğretmenlerin sportif boş zaman etkinliklerine ilgilenim düzeylerini etkilediği söylenebilir.

Tablo 2’de yer alan ANOVA verilerine göre yaş değişkenine göre öğretmenlerin sportif boş zaman etkinliklerine ilgilenim düzeyleri arasındaki anlamlı farklılığın yaşı 20-30 arası olan öğretmenler ile 41-50 arası olan öğretmenler arasında olduğu belirlenmiştir.

Cinsiyet Değişkenine Ait Bulgular

Araştırmanın “Öğretmenlerin sportif boş zaman etkinliklerine ilgilenim düzeyleri cinsiyet değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı farklılık göstermekte midir?” alt problemine ait bulgular Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3. Cinsiyete göre t-testi sonuçları

Boyutlar	Cinsiyet	n	\bar{X}	SS	t	p
Genel	Kadın	50	2,72	,852	-3,373	,00
	Erkek	142	3,22	,996		

Tablo 3 incelendiğinde, öğretmenlerin sportif boş zaman etkinliklerine ilgilenim düzeyleri arasında cinsiyete göre anlamlı farklılığın olduğu anlaşılmaktadır ($t= -3,373$; $p= ,00$; $p<,05$). Belirlenen bu durum öğretmenlerin sportif boş zaman etkinliklerine ilgilenim düzeylerinin cinsiyetlerine göre farklılaştığını ortaya koymaktadır. Farklılaşma erkek öğretmenlerin sportif boş zaman etkinliklerine ilgilenim düzeylerinin ($\bar{X} =3,22$) kadın öğretmenlerin sportif boş zaman etkinliklerine ilgilenim düzeylerinden ($\bar{X} =2,72$) anlamlı derecede yüksek olması sebebiyle erkek öğretmenler lehine değerlendirilmiştir. Elde edilen sonuçlara göre cinsiyet değişkeni öğretmenlerin sportif boş zaman etkinliklerine ilgilenim düzeylerini etkilediği söylenebilir.

Spor Yapma Süresi Değişkenine Ait Bulgular

Araştırmanın “Öğretmenlerin sportif boş zaman etkinliklerine ilgilenim düzeyleri spor yapma süresi değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı farklılık göstermekte midir?” alt problemine ait bulgular Tablo 4’da verilmiştir.

Tablo 4. Spor yapma süresine göre Anova sonuçları

Boyutlar	Spor Yapma Süresi	n	\bar{X}	SS	F	p
Genel	1. 1-5	94	2,56	,729	29,202	,00
	2. 6-10	21	3,13	,780		

3. 11-15	27	3,51	,738	1-3
4. 16 ve üzeri	50	3,83	1,010	1-4
Toplam	192	3,09	,983	2-4

Tablo 4 İncelendiğinde, öğretmenlerin sportif boş zaman etkinliklerine ilgilenim düzeyleri arasında spor yapma süresine göre anlamlı farklılığın olduğu anlaşılmaktadır ($F=29,202$; $p=,00$; $p<,05$). Belirlenen bu durum öğretmenlerin sportif boş zaman etkinliklerine ilgilenim düzeylerinin spor yapma sürelerine göre farklılaştığını ortaya koymaktadır. Elde edilen sonuçlara göre spor yapma süresi değişkeni öğretmenlerin sportif boş zaman etkinliklerine ilgilenim düzeylerini etkilediği söylenebilir.

Tablo 4’da yer alan ANOVA verilerine göre spor yapma süresi değişkenine göre öğretmenlerin sportif boş zaman etkinliklerine ilgilenim düzeyleri arasındaki anlamlı farklılığın 1-5 yıl arası spor yapan öğretmenler ile 6 yıldan fazla spor yapan öğretmenler arasında olduğu belirlenmiştir. Ayrıca belirlenen anlamlı farklılığın 6-10 yıl arası spor yapan öğretmenler ile 16 yıl ve üzeri spor yapan öğretmenler arasında olduğu belirlenmiştir.

Mesleki Kıdem Değişkenine Ait Bulgular

Araştırmanın “Öğretmenlerin sportif boş zaman etkinliklerine ilgilenim düzeyleri mesleki kıdem değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı farklılık göstermekte midir?” alt problemine ait bulgular Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 5. Mesleki kıdeme göre Anova sonuçları

Boyutlar	Mesleki Kıdem	n	\bar{X}	SS	F	p
	1. 1-5	19	3,55	,926		
	2. 6-10	40	3,37	,793		,00
Genel	3. 11-20	87	3,08	,984	5,566	1-4
	4. 21 ve üstü	46	2,68	1,013		2-4
	Toplam	192	3,09	,983		

Tablo 5 incelendiğinde, öğretmenlerin sportif boş zaman etkinliklerine ilgilenim düzeyleri arasında mesleki kıdeme göre anlamlı farklılığın olduğu anlaşılmaktadır ($F= 5,566$;

Atıf/ Cited in: Tan,Ç., Perihan, M., &Arslan C. (2025). Lise öğrencilerinin spora yönelik tutumları ile iyimserlik ve kötümserlik kişilik düzeyleri arasındaki ilişki: İstanbul ili örneği. *Beden Eğitimi Spor Sağlık ve Efor Dergisi*,4(4),66-77

$p= ,00$; $p<,05$). Belirlenen bu durum öğretmenlerin sportif boş zaman etkinliklerine ilgilenim düzeylerinin mesleki kıdemlerine göre farklılaştığını ortaya koymaktadır. Elde edilen sonuçlara göre mesleki kıdem değişkeni öğretmenlerin sportif boş zaman etkinliklerine ilgilenim düzeylerini etkilediği söylenebilir.

Tablo 5’de yer alan ANOVA verilerine göre mesleki kıdem değişkenine göre öğretmenlerin sportif boş zaman etkinliklerine ilgilenim düzeyleri arasındaki anlamlı farklılığın 21 ve üzeri mesleki kıdemi olan öğretmenler ile 1-5 ve 6-10 yıl arası mesleki kıdemi olan öğretmenler arasında olduğu belirlenmiştir.

Çocuk Sayısı Değişkenine Ait Bulgular

Araştırmanın “Öğretmenlerin sportif boş zaman etkinliklerine ilgilenim düzeyleri çocuk sayısı değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı farklılık göstermekte midir?” alt problemine ait bulgular Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 6. Çocuk sayısına göre Anova sonuçları

Boyutlar	Çocuk Sayısı	n	\bar{X}	SS	F	p
	1. Yok	50	3,32	,968		
	2. 1	30	3,34	,737		
Genel	3. 2	77	3,00	1,063	3,192	,02
	4. 3	35	2,76	,907		1-4
	Toplam	192	3,09	,983		

Tablo 6 incelendiğinde, öğretmenlerin sportif boş zaman etkinliklerine ilgilenim düzeyleri arasında sahip olunan çocuk sayısına göre anlamlı farklılığın olduğu anlaşılmaktadır ($F= 3,192$; $p= ,02$; $p<,05$). Belirlenen bu durum öğretmenlerin sportif boş zaman etkinliklerine ilgilenim düzeylerinin sahip olunan çocuk sayısına göre farklılaştığını ortaya koymaktadır. Elde edilen sonuçlara göre sahip olunan çocuk sayısı değişkeni öğretmenlerin sportif boş zaman etkinliklerine ilgilenim düzeylerini etkilediği söylenebilir.

Tablo 6’de yer alan ANOVA verilerine göre sahip olunan çocuk sayısı değişkenine göre öğretmenlerin sportif boş zaman etkinliklerine ilgilenim düzeyleri arasındaki anlamlı farklılığın çocuğu olmayan öğretmenler ile 3 çocuğu olan öğretmenler arasında olduğu belirlenmiştir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Kamu çalışanlarının yaş dağılımlarına göre tercih ettikleri etkinlik türleri incelendiğinde hem genç hem de yaşlı katılımcıların genellikle aileleriyle ve evde vakit geçirmeyi içeren pasif etkinlikleri tercih ettiği gözlemlenmektedir. Her yaş grubundaki bireyler, spor yapma etkinliklerini benzer oranlarda tercih etmektedir (Koç, 2016). Bizim çalışmamızda Tablo 2 incelendiğinde, öğretmenlerin sportif boş zaman etkinliklerine ilgilenim düzeyleri arasında yaşa göre anlamlı farklılığın olduğu anlaşılmaktadır. Belirlenen bu durum öğretmenlerin sportif boş zaman etkinliklerine ilgilenim düzeylerinin yaşlarına göre farklılaştığını ortaya koymaktadır. Elde edilen sonuçlara göre yaş değişkeni, öğretmenlerin sportif boş zaman etkinliklerine ilgilenim düzeylerini etkilediği söylenebilir. Anova verilerine göre yaş değişkenine göre öğretmenlerin sportif boş zaman etkinliklerine ilgilenim düzeyleri arasındaki anlamlı farklılığın yaşı 20-30 arası olan öğretmenler ile 41-50 arası olan öğretmenler arasında olduğu belirlenmiştir. Bu durumda literatür ile karşılaştırıldığında öğretmenler de diğer kamu çalışanları ile farklılık göstermiştir.

Cinsiyet serbest zaman etkinliklerine katılıma tesir eden önemli bir faktördür. Kadınlar ve erkekler, serbest zaman alışkanlıkları açısından benzerlikler gösterebilir; ancak sıklıkla farklı tercih ve eğilimlere sahiptirler (Gül, 2014). Cinsiyete göre bireylerin boş zamanlarını nasıl değerlendirdikleri ve etkinliklere katılımları üzerine yapılan literatür incelemeleri, kadınların boş zaman etkinliklerine katılımlarının erkeklere kıyasla daha düşük seviyelerde olduğunu göstermektedir. Bu durumun, kadınların sosyal yapıyı algılayış biçimlerinden kaynaklandığı belirlenmiştir (Jackson, 2005; Shaw & Henderson, 2005). Yaptığımız araştırma incelendiğinde, öğretmenlerin sportif boş zaman etkinliklerine ilgilenim düzeyleri arasında cinsiyete göre anlamlı farklılığın olduğu anlaşılmaktadır. Belirlenen bu durum öğretmenlerin sportif boş zaman etkinliklerine ilgilenim düzeylerinin cinsiyetlerine göre farklılaştığını ortaya koymaktadır. Farklılaşma erkek öğretmenlerin sportif boş zaman etkinliklerine ilgilenim düzeylerinin kadın öğretmenlerin sportif boş zaman etkinliklerine ilgilenim düzeylerinden anlamlı derecede yüksek olması sebebiyle erkek öğretmenler lehine değerlendirilmiştir. Bu sonuçlara göre cinsiyet değişkeni öğretmenlerin sportif boş zaman etkinliklerine ilgilenim düzeylerini etkilediği literatür bilgilerinden farklı olarak erkek öğretmenler kadın öğretmenlere oranla sportif etkinliklere katılımında daha yüksek düzeyde görülmüştür.

Öğretmenlerin spor yapma sürelerine göre; Çekicilik, önem verme, sosyal ilişki ve özdeşleşme boyutlarında, 10-20 ve 6-10 yıl spor geçmişine sahip grupların, 1-5 yıl spor geçmişi

Atıf/ Cited in: Tan,Ç., Perihan, M., &Arslan C. (2025). Lise öğrencilerinin spora yönelik tutumları ile iyimserlik ve kötümserlik kişilik düzeyleri arasındaki ilişki: İstanbul ili örneği. *Beden Eğitimi Spor Sağlık ve Efor Dergisi*,4(4),66-77

olan ve spor geçmişi bulunmayan gruplara göre serbest zaman etkinliklerine daha fazla ilgi gösterdiği görülmüştür. Ancak, kendini ifade etme boyutunda anlamlı bir farklılık görülmemiştir (Aydın, 2021). Tablo 6 incelendiğinde, öğretmenlerin sportif boş zaman etkinliklerine ilgilenim düzeyleri arasında spor yapma süresine göre anlamlı farklılığın olduğu anlaşılmaktadır. Belirlenen bu durum öğretmenlerin sportif boş zaman etkinliklerine ilgilenim düzeylerinin spor yapma sürelerine göre farklılaştığını ortaya koymaktadır. Anova verilerine göre spor yapma süresi değişkenine göre öğretmenlerin sportif boş zaman etkinliklerine ilgilenim düzeyleri arasındaki anlamlı farklılığın 1-5 yıl arası spor yapan öğretmenler ile 6 yıldan fazla spor yapan öğretmenler arasında olduğu belirlenmiştir. Ayrıca belirlenen anlamlı farklılığın 6-10 yıl arası spor yapan öğretmenler ile 16 yıl ve üzeri spor yapan öğretmenler arasında olduğu da belirlenmiştir. Bu durum literatür ile karşılaştırıldığında literatüre paralel olarak sporcu kimliği yüksek daha uzun süre spor yapmış bireylerin sportif boş zaman eğilimlerinin daha yüksek olduğu görülmüştür.

Serbest zaman etkinlikleriyle ilgili polislerin görüşlerinde anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla on beş soru sorulmuştur. Bu sorulardan dokuzunda verilen cevaplar arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark bulunmuş, ancak altı soruda bu tür bir farklılık gözlemlenmemiştir. Sonuç olarak, serbest zaman etkinliklerinin çeşitleri açısından mesleki kıdeme göre bir fark bulunmadığı görüşü reddedilmiştir (Bekdemir, 2011). Araştırmamızda Tablo 5 incelendiğinde, öğretmenlerin sportif boş zaman etkinliklerine ilgilenim düzeyleri arasında mesleki kıdeme göre anlamlı farklılığın olduğu anlaşılmaktadır. Belirlenen bu durum öğretmenlerin sportif boş zaman etkinliklerine ilgilenim düzeylerinin mesleki kıdemlerine göre farklılaştığını ortaya koymaktadır. Anova verilerine göre mesleki kıdem değişkenine göre öğretmenlerin sportif boş zaman etkinliklerine ilgilenim düzeyleri arasındaki anlamlı farklılığın 21 ve üzeri mesleki kıdemi olan öğretmenler ile 1-5 ve 6-10 yıl arası mesleki kıdemi olan öğretmenler arasında olduğu belirlenmiştir. Elde ettiğimiz sonuçlar ve literatür bilgileri paralellik göstermiş ve mesleki kıdemin sportif boş zaman değerlendirmesinde farklılık gösterdiği anlaşılmaktadır.

Araştırmaya katılanların sahip olduğu çocuk sayıları ile huzur ve egzersiz bağımlılığı arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki olmadığı görülmüştür (Birgönül, 2019). Konu ile ilgili literatür de yeterli çalışmaya ulaşılmasa da egzersiz bağımlılığı ve spor yapma alışkanlığı dikkate alınarak çalışmamızla karşılaştırdığımızda bu durum öğretmenlerin sportif boş zaman etkinliklerine ilgilenim düzeylerinin sahip olunan çocuk sayısına göre farklılaştığını ortaya koymaktadır. Anova verilerine göre sahip olunan çocuk sayısı değişkenine göre öğretmenlerin

Atıf/ Cited in: Tan,Ç., Perihan, M., &Arslan C. (2025). Lise öğrencilerinin spora yönelik tutumları ile iyimserlik ve kötümserlik kişilik düzeyleri arasındaki ilişki: İstanbul ili örneği. *Beden Eğitimi Spor Sağlık ve Efor Dergisi*,4(4),66-77

sportif boş zaman etkinliklerine ilgilenim düzeyleri arasındaki anlamlı farklılığın çocuğu olmayan öğretmenler ile 3 çocuğu olan öğretmenler arasında olduğu belirlenmiştir. Bu durumda bizim elde ettiğimiz sonuçlar ile literatür bilgisi farklılık göstermektedir.

Sonuç olarak; literatür bilgisi ve çalışmamızdan elde ettiğimiz bilgiler doğrultusunda sportif serbest zaman ilgileniminin yaş, cinsiyet, spor yapma süresi, mesleki kıdem ve çocuk sayısı değişkenlerinde literatüre katkı sunması açısından anlamlı sonuçlar elde edilmiştir, bununla birlikte yapılacak olan yeni araştırmalarda farklı değişkenler ve farklı çalışma alanları kullanılarak geliştirilebileceğini düşünüyoruz. Elde edilen sonuçlardan öğretmenlerin sportif serbest zaman ilgileniminin belirgin olduğu bununla birlikte değişkenlere göre ilgilenim düzeyinin değiştiği anlaşılmaktadır. Özelden öğretmenlerin ve genelde tüm bireylerin boş zaman ilgisini spor faaliyetlerine yönlendirilmesi açısından bu çalışmanın çok önemli olduğunu söyleyebiliriz. Ayrıca bundan sonra yapılacak çalışmalarda da önem arz etmektedir.

Araştırmacıların Katkı Oranları Beyanı

Araştırmanın tüm aşamalarında yazarlar eşit katkıda bulunmuştur.

Çatışma Beyanı

Yazarların araştırma ile ilgili bir çatışma beyanı bulunmamaktadır.

KAYNAKLAR

- Aydın, E. (2021). *İnfaz koruma memurlarının sportif serbest zaman ilgilenimi ve psikolojik dayanıklılık düzeyleri* [Yüksek lisans tezi, Kırıkkale Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü].
- Bekdemir, A. (2011). *Kütahya merkez emniyet teşkilatında görevli polislerin boş zamanlarını değerlendirme alışkanlıklarının araştırılması* [Yüksek lisans tezi, Dumlupınar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü].
- Birgönül, Y. (2019). *Tenis sporuna yönelik egzersiz bağımlılığı ve huzur ilişkisi* [Yüksek lisans tezi, Balıkesir Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü].
- Ekmekçi, A., Ekmekçi, R., & İrmiş, A. (2013). Küreselleşme ve spor endüstrisi. *Pamukkale Spor Bilimleri Dergisi*, 4(1), 91–117.
- Gül, T. (2014). Rekreasyon olgusuna genel yaklaşım. In A. Yaylı (Ed.), *Rekreasyona giriş* (pp. 1–69). Detay Yayıncılık.
- Gürbüz, B., Çimen, Z., & Aydın, İ. (2015). Serbest zaman ilgilenimi ölçeği Türkçe formu

Atıf/ Cited in: Tan,Ç., Perihan, M., & Arslan C. (2025). Lise öğrencilerinin spora yönelik tutumları ile iyimserlik ve kötümserlik kişilik düzeyleri arasındaki ilişki: İstanbul ili örneği. *Beden Eğitimi Spor Sağlık ve Efor Dergisi*,4(4),66-77

geçerlik ve güvenilirlik çalışması. In *III. Rekreasyon Araştırmaları El Kitabı* (pp. 290–294). Anadolu Üniversitesi.

İnal, A. N. (2003). *Beden eğitimi ve spor bilimi* (1. baskı). Nobel Yayıncılık.

Jackson, E. (2005). Leisure constraints research: Overview of a developing theme in leisure studies. In E. L. Jackson (Ed.), *Constraints to leisure* (pp. 3–22). Venture.

Kaptan, S. (1999). *Bilimsel araştırma teknikleri ve istatistik yöntemleri*. Tekışık Web.

Koç, O. (2016). *Amasya ilinde yerleşik kamu çalışanlarının serbest zaman etkinliklerine katılım düzeyleri ve bu etkinlikler içinde sporun yeri* [Yüksek lisans tezi, Kırıkkale Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü].

Kyle, G., Absher, J., Norman, W., & Hammitt, W. (2007). A modified involvement scale. *Leisure Studies*, 26(4), 399–427.

McKay, C. (2012). *The psychological benefits of participation in leisure pursuits for adolescents* [Master's thesis, University of New Hampshire – Main Campus].

Schalock, R. L. (1997). *Quality of life: Application to persons with disabilities*. American Association on Mental Retardation.

Shaw, S., & Henderson, K. (2005). Gender analysis and leisure constraints. In E. L. Jackson (Ed.), *Constraints to leisure*. Venture.

Sivan, A., & Ruskin, H. (2000). *Leisure education, community development and populations with special needs*. CABI Publishing.

Şen, S., & Sarıkaya, İ. (2015). Serbest zaman etkinlikleri dersinde seçilen etkinliklerin cinsiyet değişkenine göre incelenmesi. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(1), 55–73.

This study is licensed under a [Creative Commons Atıf 4.0 Uluslararası \(CC BY 4.0\)](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/) ile lisanslanmıştır.